

Η ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Συζήτηση στο πλαίσιο της έκθεσης «Then and Again. Τότε και ξανά.
Επαναπροσδιορίζοντας την τελετουργία στα σύγχρονα Βαλκάνια».

Πέμπτη 20 Ιουνίου 2024, 20:00

**Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Παράρτημα Θεσσαλονίκης
Βίλα Καπαντζή, Βασιλίσσης Όλγας 108**

Το **Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης**, το **Goethe-Institut** και το **MOMus–Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης** σας προσκαλούν σε συζήτηση στο πλαίσιο της έκθεσης «Then and Again. Τότε και ξανά. Επαναπροσδιορίζοντας την τελετουργία στα σύγχρονα Βαλκάνια.», που παρουσιάζεται αυτό το διάστημα στο Παράρτημα του ΜΙΕΤ στη Θεσσαλονίκη.

Η φωτογραφία υπήρξε από την εμφάνισή της ακόμη, λίγο πριν τα μέσα του 19ου αιώνα, μέσο που διατηρούσε μια μυστηριακή αύρα τελετουργικότητας, μια μαγεία χάρη στην οποία αρκετοί ένιωθαν παλιότερα ότι η διαδικασία τούς αποσπούσε κάτι εσωτερικό, απροσδιόριστο. Έκτοτε η φωτογραφία διέσχισε ορμητικά τον 20ό αιώνα και μπήκε στον 21ο μέσα από επάλληλες τεχνολογικές επαναστάσεις και κοινωνικές ανακατατάξεις, οι οποίες έμοιαζε να την προσγειώνουν περισσότερο σε έναν κόσμο ορθολογικό, που καθορίζεται πλέον από αλγοριθμικές δυνατότητες και ορίζουσες. Στην έκθεση «Then and Again. Τότε και ξανά. Επαναπροσδιορίζοντας την τελετουργία στα σύγχρονα Βαλκάνια.», που οργανώνει το Ινστιτούτο Goethe με επιμελητές τους Γιώργο Πρίνο και Δημήτρη Τσουμπλέκα, η φωτογραφία ως σύγχρονη καλλιτεχνική πρακτική εξετάζει λιγότερο γνωστές μικροτελετουργίες μέσα στις σύγχρονες κοινωνίες, επινοεί καινούργιες ή ανιχνεύει το τελετουργικό στοιχείο στην ίδια τη δημιουργία αναλογικών φωτογραφιών. Εστιάζοντας στον βαλκανικό γεωγραφικό χώρο, περιλαμβάνει έργα εννέα νέων φωτογράφων, τα οποία δημιουργήθηκαν με αφορμή αυτή την έκθεση, με τη συμβουλευτική καθοδήγηση των επιμελητών. Οι ομιλητές θα επιχειρήσουν με βάση την έκθεση να συζητήσουν ζητήματα που αφορούν στη φωτογραφία ως σύγχρονη τελετουργία, στη φωτογραφία στα Βαλκάνια, στις σύγχρονες πολιτισμικές πρακτικές.

Θα μιλήσουν: *Ελένη Σιδέρη*, Κοινωνική Ανθρωπολόγος, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, *Δημήτρης Καταΐφτης*, διδάσκων ανθρωπολογίας στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, *Στέργιος Καράβατος*, φωτογράφος, ανεξάρτητος επιμελητής και καθηγητής φωτογραφίας, *Ηρακλής Παπαϊωάννου*, επιμελητής MOMus-Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης.

Η συμμετοχή στην εκδήλωση είναι ανοιχτή για το κοινό, με δυνατότητα κράτησης θέσης στην παρακάτω φόρμα. <https://forms.office.com/e/JG41JqMTZd>

[ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΟΜΙΛΗΤΩΝ]

Ο Δημήτρης Καταΐφτσης είναι απόφοιτος του τμήματος ΒΣΑΣ του ΠΑΜΑΚ.

Πραγματοποίησε τις μεταπτυχιακές και διδακτορικές του σπουδές του στο τμήμα Σλαβικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Paris IV-Sorbonne στο Παρίσι, όπου και ασχολήθηκε με τους έμφυλους μετασχηματισμούς στους Έλληνες της ΕΣΣΔ του μεσοπολέμου. Ολοκλήρωσε με άριστα την διατριβή του το 2014. Το 2016 έλαβε την πρώτη του μεταδιδακτορική υποτροφία από το πανεπιστήμιο Alexander Cuza στο Ιάσιο της Ρουμανίας, κατά την διάρκεια της οποίας πραγματοποίησε και την πρώτη του επιτόπια έρευνα στους εναπομείναντες Έλληνες της Αυτόνομης Δημοκρατίας της Αμπχαζίας. Το 2019 πραγματοποίησε τη δεύτερη μεταδιδακτορική του έρευνα στο ΠΑΜΑΚ, επικεντρωμένη στις οικονομίες και τα διεθνικά δίκτυα των Ελλήνων της παλινόστησης. Έχει συμμετέχει σε πλήθος συνεδρίων σχετικών με ζητήματα μετανάστευσης, μετασοβιετικών διασπορών και ταυτοτήτων αλλά και ιστορίας και ανθρωπολογίας των Ελλήνων από την πρώην ΕΣΣΔ, ενώ έχει δημοσιεύσει επιστημονικά άρθρα σχετικά με τα παραπάνω θέματα. Τέλος, από το 2020-2024 είναι πανεπιστημιακός υπότροφος, διδάσκων του τμήματος ΒΣΑΣ του ΠΑΜΑΚ, στα πεδία των σπουδών φύλου, της οικονομικής και πολιτικής ανθρωπολογίας, καθώς και ανθρωπολογίας της θρησκείας. Οι έρευνές του εστιάζονται σε ιστορικά και ανθρωπολογικά ζητήματα σχετικά με την ΕΣΣΔ και τους Έλληνες Πόντιους της πρώην ΕΣΣΔ του 20ού και 21ου αιώνα. Έχει δημιουργήσει και συντονίζει το ερευνητικό site slanologos.com.

Ο Στέργιος Καράβατος (Θεσσαλονίκη, 1972) είναι φωτογράφος, ανεξάρτητος επιμελητής και εκπαιδευτής της φωτογραφίας. Σπούδασε Νομικά στο ΑΠΘ, φωτογραφία στη σχολή ESP και κατέχει τον τίτλο MA in Photographic Studies από το University of Leiden στην Ολλανδία. Από το 2002 μέχρι σήμερα έχει συνεργαστεί με διάφορα μουσεία και ιδρύματα (MOMUS-Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Athens Photo Festival, Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης, κ.ά.) στην παραγωγή και επιμέλεια φωτογραφικών εκθέσεων και εκδόσεων. Διδάσκει στη μετα-λυκειακή εκπαίδευση και είναι επισκέπτης καθηγητής στο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Φωτογραφίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Έχει οργανώσει σεμινάρια φωτογραφίας για αρχάριους, επαγγελματίες και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, σε συνεργασία με πολλούς φορείς, όπως Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Ελληνικό Κέντρο Φωτογραφίας, Monumenta, MA in Heritage Management, Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Άρσις, Εταιρία Ψυχολογία και Τέχνη. Στο πρόσφατο φωτογραφικό του έργο ασχολείται με την καταγραφή της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και τη σχέση αστικών χώρων, φυσικού τοπίου και ιστορικής μνήμης.

Ο Ηρακλής Παπαϊωάννου Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη (1962). Σπούδασε Φυσική στο ΑΠΘ, έκανε μεταπτυχιακές σπουδές φωτογραφίας στο New York University και διδακτορικό στη φωτογραφία στο Τμήμα Δημοσιογραφίας του ΑΠΘ. Εργάζεται από το 1999 ως επιμελητής του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης. Το διάστημα 1993-2006 υπήρξε οργανωτικό στέλεχος του ετήσιου διεθνούς φεστιβάλ φωτογραφίας Photosynkyria. Έχει δημοσιεύσει μεγάλο αριθμό κειμένων, επιμελήθηκε μεγάλο αριθμό εκθέσεων, ενώ δίδαξε φωτογραφία για περισσότερα από 20 χρόνια. Μετέφρασε έργα των Susan Sontag, Ian Jeffrey, Villém Flusser, Julian Stallabrass. Έχουν εκδοθεί τα βιβλία του «Οι φωτογραφίες Marlboro και η χλιαρή Άγρια Δύση» (2009), «Η ελληνική φωτογραφία και η φωτογραφία στην Ελλάδα» (επιμ., 2013), «Η φωτογραφία του ελληνικού τοπίου, μεταξύ μύθου και ιδεολογίας» (2014), «Περί φύσεως και αληθινότητας» (2017), «Η φωτογραφία ως αίνιγμα» (2020).

Η **Ελένη Σιδέρη** είναι επίκουρη καθηγήτρια στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Έλαβε το διδακτορικό της δίπλωμα στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από το SOAS/University of London. Έκανε εκτεταμένη επιτόπια εργασία στον Καύκασο (Γεωργία, Αμπχαζία), στην πρώην Γιουγκοσλαβία (Σαράγεβο) και στην Ελλάδα. Δίδαξε κοινωνική ανθρωπολογία σε διάφορα τμήματα και έχει δημοσιεύσει σε διάφορες γλώσσες. Είναι συγγραφέας μιας μονογραφίας, Sideri, Eleni. Coproducing Europe: An Ethnography of Film Markets, Creativity and Identity. Berghahn Books, 2023 και συνεπιμελήτρια στο βιβλίο Sideri, Eleni, and Lydia Efthymia Roupakia, eds. Religions and migrations in the Black Sea Region. Springer International Publishing, 2017. Ακαδημαϊκά Ενδιαφέροντα: διεθνικές μεταναστεύσεις και διασπορές, κινητικότητα, κινηματογράφος, πολιτικές του πολιτισμούς, μετασοσιαλισμός, Καύκασος, πρώην Γιουγκοσλαβία, Ελλάδα.

Περισσότερα για την έκθεση: <https://www.miet.gr/event-list/event-Omadikh-ek8esh-Then-and-Again-Tote-kai-jana>

Καλλιτέχνες/Καλλιτέχνιδες

Κρατούμενοι Σωφρονιστικού Καταστήματος Χίου και Στρατής Βογιατζής, Μαριέττα Μαυροκορδάτου, Martin Atanasov, Ali Cem Doğan (Darağaç Collective), Armin Graca, Teodora Ivkon, Luka Pešun, Marius Ionut Scarlat, Gerta Xhaferaj

Επιμέλεια

Γιώργος Πρίνος, Δημήτρης Τσουμπλέκας

Ένα πρότζεκτ του Goethe-Institut σε συνεργασία με το **MIET–Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης** και με την υποστήριξη του **MOMus–Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης**.